

Рецензія на монографію Майєр Наталії Василівни «Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика»

Рецензована монографія є одним із видань на теренах України, де вперше комплексно досліджено проблему формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі їхньої самостійної роботи в інформаційно-комунікаційному навчальному середовищі. Відтак, актуальність і своєчасність цієї наукової праці є вагомими, адже акцентовані й виокремлені в монографії проблеми і запропоновані шляхи їх вирішення на теоретичному і практичному рівнях дозволяють удосконалити процес формування методичної компетентності не лише у майбутніх викладачів французької мови, але й інших іноземних мов.

Монографія (обсягом 472 с.) складається зі вступу, в якому акцентовано актуальність і виокремлено проблеми процесу формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов (зокрема французької мови), трьох розділів, у яких викладено аналіз стану дослідженості окреслених у монографії проблем і розвитку сучасних уявлень науковців про методику формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов, вимоги, які висуваються до сучасного викладача іноземних мов, конкретизовано сучасні підходи до формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови і соціальні ролі, які вони виконують у професійно-методичній діяльності; обґрунтовано й описано концепцію та методику формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі самостійної роботи; висновків, списку використаних джерел, додатків.

У першому розділі монографії «*Теоретичні передумови формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов*» проаналізовано сучасні дослідження проблеми формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов; у результаті проведених авторкою емпіричних досліджень охарактеризовано стан формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов у вищих навчальних закладах України в умовах сьогодення; окреслено вимоги до сучасного викладача іноземних мов у контексті світових і вітчизняних тенденцій його професійно-методичної освіти, обґрунтовано необхідність використання сучасних підходів до формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови та особливості їх реалізації у навчально-виховному процесі.

Формування методичної компетентності є одним із пріоритетних завдань сучасної професійної педаго-

гічної освіти. Вимоги, які висуваються сьогоденням до сучасного викладача іноземних мов, авторка розглядає у контексті сформованості у нього методичної компетентності як вагомого складника його професійної компетентності. При цьому значущим чинником, як слушно зазначає авторка, є взаємодоповнюваність, взаємозалежність, наступність рівнів вищої освіти «бакалавр» – «магістр». Акцентування необхідності володіння викладачем іноземної мови професійно орієнтованою інформаційно-комунікаційною компетентністю є актуальним і відповідає викликам суспільства в умовах його стрімкої інформатизації взагалі та в межах вищої освіти зокрема.

Цікавими й перспективними для подальших наукових досліджень є наведені авторкою обґрунтування й узагальнення соціальних ролей, в яких виступає викладач іноземних мов у процесі професійно-методичної діяльності. При цьому акцентується самостійне їх детермінування і трансформація залежно від об'єктивних вимог навчально-виховного процесу з іноземної мови у вищому навчальному закладі, в якому викладач виконує свої функції.

Авторка підкреслює, що навчально-виховний процес з іноземної мови з метою формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови має організовуватися на засадах компетентнісного, особистісно-діяльнісного і рефлексивного підходів. Відповідно до ідей компетентнісного підходу доведено, що методична компетентність є структурованою із відносно самостійних, але водночас взаємопов'язаних і взаємозалежних компонентів. Значущою є висловлена точка зору про те, що їх формування є проміжними цілями на шляху до оволодіння методичною компетентністю, що дозволяє розглядати останню як «мета – процес» і «мета – результат».

Позитивними є розгляд і реалізація основних засад особистісно-діяльнісного підходу як із позиції магістрантів, які оволодівають методичною компетентністю, так і з позиції викладача, який організовує навчально-виховний процес з метою її формування.

Спираючись на засади рефлексивного підходу, Н. В. Майєр акцентує формування й розвиток у майбутніх викладачів французької мови рефлексивного знання, рефлексивного мислення, рефлексивної позиції, рефлексивних умінь та методичної рефлексії з метою самоаналізу власної діяльності в процесі учіння та її результатів під час педагогічної практики, що уможлиблюється шляхом спеціальної організації

процесу навчання й учіння під час самостійної роботи магістрантів.

Зміст другого розділу «*Концепція формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі самостійної роботи*» дає чітке уявлення про ключові положення запропонованої авторкою концепції, яка ґрунтується на теоретичних положеннях, викладених у попередньому розділі, новітніх досягненнях методики навчання іноземних мов і базових та суміжних з нею наук (інформаційно-комунікаційних технологій зокрема), особливостях методичної підготовки майбутнього викладача іноземних мов та організації навчально-виховного процесу з іноземної мови для здобуття рівня вищої освіти «магістр», що відображено в розробленій і представленій моделі формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі самостійної роботи.

Також авторка конкретизує види і функції професійно-методичної діяльності викладача французької мови, до виконання яких слід готувати студента магістратури протягом його методичної підготовки у вищій школі.

Заслуговує на схвалення обґрунтована й представлена структура методичної компетентності майбутнього викладача французької мови. Новим є трактування авторкою методичної компетентності майбутнього викладача французької мови як вихідного рівня його акметодичної компетентності, яка розвивається у процесі професійно-методичної діяльності викладача французької мови.

У рецензованій монографії розширено масштаби наукового дослідження видів самостійної роботи магістрантів з метою оволодіння методичною компетентністю. Зокрема, авторка зазначає, що магістранти реалізують асинхронну самостійну професійно орієнтовану навчально-пізнавальну і науково-дослідну діяльність як багатосторонню, поліфункціональну, цілеспрямовану індивідуальну траєкторію учіння в позааудиторний час із залученням дібраних і/або розроблених викладачем електронних засобів навчання, які Н. В. Майєр пропонує зосереджувати в спеціально розробленому інформаційно-комунікаційному навчальному середовищі.

Значним досягненням як з точки зору теорії, так і практики формування у магістрантів методичної компетентності є обґрунтована й розроблена типологія навчально-методичних задач для формування методичних навичок і вмінь організації практичних занять, самостійної та позааудиторної роботи з французької мови, уточнені види завдань для набуття методичних знань. Упровадження у навчальний процес викладених теоретичних і практичних положень дозволить удосконалити процес формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької та інших іноземних мов. Неординарною є представлена на сторінках монографії двоаспектна модель

формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови.

Зміст третього розділу «*Методика формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови у процесі самостійної роботи в інформаційно-комунікаційному навчальному середовищі*» чітко відображає основні складники структури методичної компетентності майбутнього викладача французької мови, де логічно й послідовно представлено розроблену авторкою методику формування зазначеної компетентності у процесі самостійної роботи магістрантів в інформаційно-комунікаційному навчальному середовищі. На особливе схвалення заслуговує майстерне поєднання теорії і практики, що, без сумніву, сприяє глибокому розумінню запропонованої авторкою методики й технології її реалізації в умовах асинхронної самостійної професійно орієнтованої навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності магістрантів.

Науково-дослідна діяльність майбутнього викладача французької мови має своїм результатом магістерську роботу. В монографії визначено етапи її написання, конкретизовано завдання кожного з них, виокремлено дослідницькі знання, навички й уміння, які формуються / вдосконалюються / розвиваються шляхом виконання відповідних завдань, на кожному з етапів конкретизовано функції наукового керівника магістерської роботи.

Чітко й лаконічно сформульовані висновки відображають основні наукові положення і результати самостійно виконаного авторкою дослідження. Список використаних джерел налічує 843 найменування, що представлені доробками як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. У Додатках наведено розроблені авторкою анкети для магістрантів і викладачів.

Ознайомлення з монографією засвідчує, що в цьому науковому дослідженні чітко окреслено шляхи перспективного розвитку термінології методики навчання іноземних мов як науки.

Характеризують монографію логічна стрункість, концептуальна цілісність і глибина проникнення в суть досліджуваної проблеми. Безсумнівною є наукова новизна, що свідчить про глибоку обізнаність Н. В. Майєр щодо теоретичних і практичних аспектів формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови. Безумовно, методика навчання іноземних мов як наука збагатилася науковою розвідкою, яка заслуговує на належну оцінку і знайде своїх читачів серед викладачів, магістрантів, аспірантів, докторантів та інших фахівців, які опікуються вирішенням на різних ступенях навчання проблеми методичної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

Вважаю, що рецензована монографія сприятиме пошукам нових сучасних підходів, методів, прийомів, засобів формування у майбутніх викладачів французької мови методичної компетентності і, як результат, новим науковим доробкам з цієї проблеми. ■